

**Ivan PLATOVNJAK, *Preobrazba bolečine – Skupaj na poti žalovanja*, Ljubljana, Založba Dravljje, 2024, 160 str.**

Stjepan Štivić

*Stjepan.Stivic@teof.uni-lj.si*

Knjiga isusovca i profesora teologije duhovnosti Ivana Platovnjaka s Teološkog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani *Preobrazba boli – Skupa na putu žalovanja*, koju za sada imamo u slovenskom izvorniku, pred čitatelja stavlja temu suočavanja s boli gubitka bliske osobe i procesa žalovanja. Autor ove knjige je duhovnik koji je u svom pastoralnom radu upućen na vrlo stvarnu i neposrednu ljudsku svakodnevnicu u kojoj je prepoznao manjak ovakvih sadržaja, a koji bi mogli služiti i biti od ključne važnosti u radu s ljudima. Prije svega treba reći da za autora ove knjige vrijede riječi Poslanice Hebrejima: »Doista, u čemu je iskušen trpio, može iskušavanima pomoći« (Heb 2,18), jer – osim teorijskih uvida – autor je iznio svoje iskustvo preobrazbe boli i žalovanja za svojim bratom koji je umro iznenadno u mladim godinama. Knjigu je posvetio svojem bratu i svima koje je duhovno pratio na putu žalovanja.

Knjiga je podijeljena u tri dijela, odnosno sve skupa u petnaest poglavlja kroz koja pedagoški stupnjevito i duhovnički brižno ulazi u temu nudeći okvire pomoći na razini zajednice, a u svjetlu vjere razmatra o smislu boli i žalovanja. Prvi dio je tako naslovljen *Boli žalujućih*, drugi *Pomoć žalujućima* i treći *Svjetlo vjere u boli*. U prvom dijelu autor razlučuje, uključujući svoje iskustvo gubitka, što se događa kad se dogodi smrt bliske osobe i razvoj tog iskustva kroz vrijeme. Analizira kako upravljati čuvstvima poput žalosti, jeze, straha, krivnje, srama, nade, tjeskobe...; te pitanja koje čovjek najčešće postavlja, odnosno zašto je moralo biti to što se dogodilo, kada će žalovanje prestati, što ako žalujući ima bolna iskustva s pokojnikom. U drugom dijelu autor nudi moguća oruđa i okvire potpore žalujućim osobama. Autor pažljivo i brižno razmatra kako pojedinac, župna zajednica, zajednice za žalujuće mogu biti od pomoći žalujućim osobama. Vrlo važnim se čini poglavlje o tome kako slušati i čuti žalujuću osobu. Treći dio je ključan za svakoga tko smrti pristupa s kršćanskog stajališta. Mogli bismo ga nazvati, vjerom u život nakon smrti, utvrđujući dio na putu žalovanja. Riječ je o ključnom dijelu u doktrinarnom smislu i iz njega potpuno postaju jasna prethodna poglavlja, njihove smjernice i načini govora. Središnji pojam iz kojega razumijeva i pojašnjava postupak žalovanja je vjera u uskrsnuće Isusu Krista. To je važno napomenuti, jer ta istina – nažalost – u teološkim gibanji-

ma današnjice ili raznim duhovno-terapeutskim pristupima koji se pozivaju na kršćanstvo, nije samorazumljiva. Dakle, danas nije razumljivo to da je na-prosto uskrснуće temeljni i utemeljujući pojam svakog duhovno-terapeutskog, pastoralnog ili naprosto teološkog pristupa koji želi biti kršćanski, a iz toga se u koncentričnim krugovima sve dalje razvija. U zadnjem poglavlju ovog dijela autor daje uzor Isusove majke Marije žalujućima. »Marija nam je uzor savršene vjere i odanosti Bogu jer je – unatoč svojoj dubokoj žalosti – imala povjerenja u Božji plan potpuno se predajući njegovoj volji. Istodobno je uzor vjere u Isusovo uskrснуće.«

Tema koju autor obrađuje je nadasve osjetljiva pa riječi koje bi je tek površno i hladno dotakle bile bi možda uvredljive čitatelju koji bi u njima tražio pomoć, stoga je važno istaknuti da je autor ove knjige sâm prošao kroz pitanja o kojima piše, a to se čini jednim od temeljnih razloga što tekst na sebi nosi svojevrstu blagost, samilost, nadu i milosne tragove. Sve to je sabrano i zbijeno u stavu da su naši pokojnici i nakon smrti živi. Autor piše s izuzetnom osjetljivošću kao da već unaprijed ima pred očima čitatelja kojemu ova knjiga treba biti od pomoći. Iz svake rečenice isijava bistrina duhom probranih misli. Tekst je protkan duhovnom i misaonom analizom, a pored toga ima značenje priručnika za primjenu. Autor ne želi odstraniti žalovanje za gubitkom kao nešto negativno, nego nudi vodstvo na putu ispravnog žalovanja koje može u žalujućemu potaknuti spoznaje i utjehe do kojih, zbog različitih prepreka, sam nije mogao doći. Takvo žalovanje možemo razumjeti i kao proces osvajanja novih duhovnih uvida o sebi kao stvorenju i smislu svog života.

Primjenjivost i metodička struktura knjige podsjećaju na koncepciju ignacijanskih duhovnih vježbi. Tekst postupno uvodi i nagovara čitatelja na ulazak u stvarnosti i stanja o kojima piše (bol, bolest, žalovanje, trpljenje, patnja, usamljenost, napuštenost...). Knjiga može imati širu primjenu u različitim područjima rada s ljudima – duhovnicima na župi i u radu s potrebitima, psihoterapeutima, psihijatrima itd. – ali iz nje mogu crpiti svi koje ova tema zanima.

Ovakve knjige pokazuju se potrebnima i korisnima danas kada svjedočimo nestanku i nestajanju stoljetnih običaja ophođenja u raznim prilikama i nepriilikama značajnim za život zapadnog čovjeka. Danas vlada vakuum u pogledu mnogih životnih izazova za koje su naši preci imali odgovore i oslonac u iskustvima šire obitelji, zajednice, mjesta ili običaja koji su imali značenje nečega samorazumljivog. Tim više, ovakve knjige čine se nužnima.